

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО»
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ
ТА МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІВДЕННО-УКРАЇНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ СОЦІОЛОГІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ПІВДЕННО- УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

14-15 грудня, 2022 р.

м. Одеса

***Всеукраїнська науково-практична
конференція
студентів та молодих вчених
із міжнародною участю***

Програма та матеріали виступів учасників

***ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ***

Зміст логоритмічного заняття має бути орієнтований на розвиток емоційної чутливості до музики, інтерес до якої, активізує певні дії пов'язані з музикою. Важливе місце займає розвиток сприйняття звуків різної висоти, тембру та дикції. Повторення рухових вправ у супроводі музичного твору виконується протягом усього логопедичного заняття (з використанням різного музичного репертуару).

Отже, розвиток зв'язного мовлення засобами логоритміки формує у дитини великий інтерес до мовленнєвої діяльності, розширює уявлення про важливість послідовного викладу думок, розвиває увагу, пам'ять, мислення, зокрема монологічне та діалогічне мовлення та надає терапевтичний потенціал.

Література:

1. Гуменецька Л. Короткий тлумачний словник української мови. К.: Рад. шк., 1978. 296 с.
2. Найдич В. М. Використання логоритмічних прийомів у корекційній роботі. *Логопед.* 2014. № 3. С. 28–30.
3. Чеснокова Л. В. Заняття з логоритміки для дітей із вадами мовлення. Х.: Вид. група «Основа», 2017. 160 с.
4. Шеремет М. К. Логопедія: підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 672 с.

*Городнюк Людмила,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти, ОНП «Філософія»
соціально-гуманітарний факультет,
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна*

ФЕНОМЕНОЛОГІЧНА РЕДУКЦІЯ ЯК МЕТОД НАУКОВОГО ПОШУКУ

Людина існує в зовнішньому середовищі – світі оточуючих предметів, з якими «взаємодіє», вибудовує до них ставлення, відводить їм певну роль і певні сенси у власній свідомості. Але чи можуть об'єкти самі по собі відігравати цю роль чи отримувати це ставлення, якщо не в нашій свідомості?

Феномен – це інтенціональний акт свідомості. Це і відчуття, і сприйняття, «практичне рішення, любов та ненависть, радість і журба, визначається як переживання, що само по собі так чи інакше спрямовується на щось» (1, с. 14). **Інтенційність** (від латин *intentio* – намір) є універсальною характеристикою досвіду свідомості, оскільки вона (свідомість) – інтенційно детермінована, спрямована на щось, «свідомість про що-небудь» [6]

У перекладі з давньогрецької мови «феноменологія» – знання про явища. Поняття «феномен» і «феноменологія» вживали і до Едмунда Гуссерля –

засновника і теоретика напрямку феноменології в її сучасному розумінні, як філософської течії і як методу. Першим, хто застосував термін «феноменологія», був німецький філософ, фізик і математик Йоганн Генріх Ламберт. В праці «Новий Органон» (1764) він цим словом сформулював теорію явищ досвідного знання, яка вивчає явища в значенні передумови осягнення сутностей (виявляє помилки мислення, омани, ілюзії та те, що ми зараз називаємо когнітивними упередженнями). Згодом словами «феномен» та «феноменологія» користувалися як представники природознавчих наук (Е. Мах, Л. Больцман, Г.Р. Кірхгоф), коли йшлося про протиставлення явищ теоретичним обґрунтуванням, так і численні видатні філософи – І. Кант, Г. Гегель, Й. Фіхте та інші [2, с.11]. Але саме Едмунд Гуссерль, який, що цікаво, свій науковий шлях починав з математики, створив та обґрунтував вчення про феномени, компоненти і процеси їхнього сприйняття і репрезентації людською свідомістю, формування смислопороджуючого ресурсу.

Першою значною роботою Гуссерля стала «Філософія арифметики» (1891), а через дев'ять років, на зорі ХХ сторіччя він публікує дві частини «Логічних досліджень» (1900, 1901), які називають «вирішальним проривом» феноменології. Після цього світ побачила ще низка видатних праць, серед яких – «Філософія як строга наука» (1911) і «Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії» (1913), що стали головними теоретичними базисами напрямку.

Основний інструмент феноменології – **феноменологічна редукція**: сукупність феноменолого-психологічної, ейдетичної та трансцендентальної редукцій. Завдяки цій методологічній процедурі дослідник «виключає природну настанову і займає позицію незацікавленого спостерігача, або включає феноменологічну настанову» [6, с. 35-55]. Її мета (і як результат) – поступове виключення суджень про те, що акти свідомості можуть існувати за її межами. В цій рефлексії перед людиною розгортається сутнісний рівень досвіду свідомості, і головне – його універсальна інтенціональність.

В структурі свідомості Гуссерль поділяє інтенціональні переживання на три основних класи – **мислення, відчуття і воля**. А саме інтенційне переживання має складові – **ноезу, гіле, ноєму, інтенційний предмет** [3]. Під «гіле» розуміються переживання свідомості, які мешкають «у тілі» – різноманітні відчуття, внутрішні емоційні реакції, їхнє забарвлення, все, що народжує у внутрішньому світові «чуттєвий» поштовх – хвилювання, задоволення, відчай, біль, потяг, а «ноеза» – це своєрідний функціональний інструмент осмислення гілетичних феноменів [1, с. 191-196), ідеалістично – духовна активність свідомості [7]. Як феноменальний **результат поєднання гіле і ноєзи – це визначений інтенційний предмет свідомості, усвідомлений в певному сенсі, інакше кажучи, своєрідна ментальна ідея** [5].

Впродовж процесів феномено-психологічної та ейдетичної редукцій суб'єкт перемикає сприйняття світу в його природному сенсі на зосередження власне на переживання свідомості, на «рівень умов можливого досвіду взагалі».

Трансцендентальна редукція – це вихід до абсолютно «чистої свідомості», де відкриваються інтернаціональні джерела визначення дійсності за рахунок виключення попередніх умов досвіду. Під «чистою свідомістю» розуміємо відповідальний, дисциплінований і навіть суворий підхід до смислоутворювання, перш за все – очищення свідомості від нав'язуваної ззовні інформації та її внутрішніх інтерпретацій – схем, суджень, стереотипів, мисленнєвих спотворень[4]. Не дарма ж сам Гуссерль підходив до філософії як до «строгої науки».

Між тим, дослідники феноменології Гусерля – як прихильники, так і відверті критики – зауважують, що її можна розглядати як процес і результат «гіпостазування суб'єктивного досвіду, наукове обґрунтування якого навряд чи можливе» [7].

Література:

1. Husserl, E. (1976a). *Die Krisis der europäischen Wissenschaften und die transzendente Phänomenologie. Eine Einleitung in die Phänomenologische Philosophie* (2. Auflage Ausg.). (W. Biemel, Hrsg.) den Haag: Martinus Nijhoff.
2. Вальденфельс Б. Вступ до феноменології / Бернхард Вальденфельс ; пер. з нім. – К.: Альтерпрес, 2002. – 176 с.
3. Вахтель, А. Гусерлева концепція інтенційності і трансцендентний світ. *Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Філософія, політологія*(1(120)), с. 17-21.
4. Гуссерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології / Гуссерль Е.; пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе. — Харків: Фоліо, 2020. — 348 с.
5. Добронравова І.С., Білоус Т.М., Комар О.В. Новітня філософія науки. Підручник. — К.: Логос, 2009
6. Кебуладзе В. Феноменологічна психологія і феноменологічна соціологія Навчально-методичний посібник. – Київ, 2021
7. Синиця А. Концепт інтенціональності: феноменологічний та аналітичний виміри. *Вісник Дніпропетровського університету. Філософія.* №22(2), 2012.
8. Хайдеггер М. *Время и бытие: Статьи и выступления*: Пер. с нем. — М.: Республика, 1993. — 447 с. — Мыслители XX в.

*Добролюбська Юлія,
доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри всесвітньої історії та методології науки
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна*

ПРЕЗЕНТИЗМ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ